

Jaarverslag 2023

Stichting Van Gogh Village Nuenen

Inhoud

Voorwoord	4
Missie	4
Visie	4
Juridische structuur	5
Samenwerkingsverbanden	6
Van Gogh Brabant	6
Van Gogh Sites Foundation	6
Van Gogh Sites NV	6
Bouw en opening nieuwe museum	7
Korte terugblik op 2023	8
2023 Was een bijzonder jaar	8
Opening door Koningin Máxima	8
Tentoonstellingen	9
Vrijwilligers	10
Bezoekers	10
Organisatie	11
Bestuur, directie en managementteam	11
<i>Bestuur</i>	11
<i>Directie</i>	12
<i>Vrijwilligers</i>	12
Governance code cultuur en ethische code voor musea	13
Financiële informatie	13

Voorwoord

Het is een voorrecht om te mogen terugblikken op een wel heel bijzonder jaar in de geschiedenis van onze stichting. Uiteraard spreken we dan over de opening van het nieuwe en vernieuwde Van Gogh Village Museum.

Met de komst van Hare Majesteit Koningin Máxima om het museum te openen, was het feest helemaal compleet. Vrijwilligers en genodigden zullen 16 mei 2023 niet gauw vergeten!

Met de uitbreiding van 650 m² naar 1600 m² vloeroppervlakte hebben we vele dromen kunnen verwezenlijken. De vaste tentoonstelling is bijna verdubbeld, waaronder een eigen etage voor Vincents eerste meesterwerk De aardappeleters. In de nieuwbouw zijn een aparte royale ruimte voor wisseltentoonstellingen, het unieke Vincents Lichtlab (in samenwerking met ASML om voor de jeugd techniek en kunst met elkaar te verbinden) en tenslotte een ruime ontvangsthal met mooie museumwinkel gerealiseerd. Dit alles op duurzame wijze gebouwd met veel aandacht voor details uit de tijd van Vincent, vertaald naar hedendaagse vormen en kleuren.

Dit alles was niet mogelijk geweest zonder de hulp van onze 200 vrijwilligers. In het bouwproces is vanuit alle disciplines meegedacht en meegewerkt. Na de openstelling stond men weer klaar om onze bezoekers te ontvangen, te begeleiden, te helpen, en menig keer in het Engels, Duits, Frans en zelf Italiaans te vertellen over Van Gogh in Nuenen. Wat is het fijn en belangrijk dat iedere vrijwilliger plezier in het werk heeft, en dat ook uitstraalt naar onze gasten.

De opening, het was een feest. Ook op het einde van het jaar was er nog iets te vieren: ruim 34.000 bezoekers in ons museum sinds de opening in mei. Kortom, een jaar om nooit te vergeten!

Jan Kees Lemkes
Voorzitter

Missie

Het behouden, ontsluiten en laten ervaren van het levensverhaal en het culturele erfgoed van Vincent van Gogh in Nuenen, als inspiratiebron voor (inter)nationale bezoekers in alle leeftijden.

Visie

Stichting Van Gogh Village Nuenen wil (inter)nationale herkenning en erkenning van de importantie van de Nuenense periode van Van Gogh. Door letterlijk in zijn voetsporen te treden ervaren steeds meer bezoekers dat zij niet dichterbij Van Gogh kunnen komen, draagt de stichting bij aan een verbetering van de vrijetijdseconomie in Brabant en inspireert de raakbaarheid van Van Gogh de creativiteit van de maak- en kennisindustrie in de Brainportregio van Zuidoost Brabant.

Juridische Structuur

Stichting Van Gogh Village Nuenen is opgericht op 26 november 2001. Het bestuur van de stichting heeft onder andere één gezamenlijk doel en wel het bevorderen van cultuur, en erfgoed verband houdende met Vincent van Gogh, met name in de gemeente Nuenen, Gerwen en Nederwetten.

De stichting onderschrijft de Ethische Code voor Musea en waarborgt bekendheid met de Ethische Code bij bestuurders/toezichhouders en sleutelfiguren onder medewerkers/vrijwilligers. De stichting zal de Governance Code Cultuur en de daaruit voortvloeiende verplichtingen naleven.

In de statuten is de mogelijkheid van de installatie van een Raad van Toezicht opgenomen.

Eventueel behaalde winsten dienen rechtstreeks te worden besteed aan het verwezenlijken van de doelstellingen:

- a. Het op de kaart zetten van Nuenen als een unieke locatie op cultuurhistorisch en toeristisch-recreatief gebied, ingegeven door het feit dat Vincent van Gogh van achttienhonderddrieëntachtig tot achttienhonderdvijfentachtig in Nuenen woonde en werkte en dat diverse locaties en gebouwen in Nuenen een herinnering vormen aan Vincent van Gogh en zijn werk;
- b. Het inrichten en in stand houden van een museum voor documentatie, betrekking hebbend op het leven en de artistieke nalatenschap van Vincent van Gogh;
- c. Het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

2. De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door:

- a. Het inrichten van een permanente tentoonstelling rond de persoon en het werk van Vincent van Gogh;
- b. Het inrichten van incidentele tentoonstellingen en evenementen welke bepaalde aspecten rond de persoon en het werk van Vincent van Gogh extra belichten;
- c. Het inrichten van permanente uitingen op de Van Gogh gerelateerde locaties in Nuenen en omgeving;
- d. Het zorg dragen voor de nodige publiciteit in de ruimste zin betreffende het vorenstaande en voorts met gebruikmaking van alle wettige middelen.

De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 17140776.

De Belastingdienst merkt de Stichting Van Gogh Village Nuenen aan als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Registratie onder RSIN/fiscaal nummer: 810375680.

Samenwerkingsverbanden

Van Gogh Brabant

De Brabantse locaties waar Van Gogh heeft gewoond en gewerkt, hebben hun krachten gebundeld onder de naam Van Gogh Brabant. Drie erfgoedlocaties, 40 Van Gogh Monumenten, Vincents Tekenlokaal en een collectie originele werken in Het Noord-Brabantse Museum vertellen zijn levensreis. Bezoekers volgen het spoor van zijn kindertijd in Zundert, tot de start van zijn carrière in Etten, van tekenles in Tilburg tot zijn eerste meesterwerk in Nuenen. Van Gogh Brabant wordt deels gefinancierd door Provincie Noord-Brabant en is partner in Van Gogh Nationaal Park.

Van Gogh Sites Foundation

De Van Gogh Sites Foundation zet zich in voor het behoud en de ontwikkeling van het Van Gogh-erfgoed. De Foundation wil de maatschappelijke en economische betekenis van het erfgoed vergroten met tentoonstellingen, educatieve programma's in en rondom de Van Gogh Monumenten. Daarbij staan het levensverhaal van de schilder en relevantie ervan voor huidige en toekomstige generaties centraal. De Van Gogh Sites Foundation is de organisatie achter de Van Goghlocaties, Van Gogh Sites NV en Van Gogh Brabant. De Foundation werkt nauw samen met de Europese Van Gogh musea en erfgoedlocaties, verenigd in Van Gogh Europe en met Van Gogh Nationaal Park. De foundation heeft de status van algemeen nut beogende instelling (ANBI).

Van Gogh Sites NV

Bestuurders van de Van Gogh Sites Foundation hebben in 2018 de Van Gogh Sites NV opgericht. Met deze organisatie wordt een concrete stap gezet richting de verduurzaming van enkele Van Goghlocaties in Brabant. De Van Gogh Sites NV richt zich op het verkrijgen, beheer, exploiteren, ontwikkelen en verhuren van onroerende zaken die van historische betekenis zijn voor het leven en werk van Vincent van Gogh. Ze vormen nog steeds een bron van inspiratie!

Het unieke in Brabant is dat we de verhalen over Van Gogh, zijn brieven en zijn schilderijen bijna op één en dezelfde plaats kunnen tonen en laten ervaren. En dat willen we behouden!

Fase 2 van het projectplan van de vennootschap is het verkrijgen en ontwikkelen van de meest bekende van Gogh Monumenten tot Van Gogh centers van internationale betekenis. Het betreft het Van Gogh Huis in Zundert, de Van Gogh kerk in Etten-Leur en het voormalige Vincentre in Nuenen. Dit laatste project is inmiddels gerealiseerd en operationeel onder de naam Van Gogh Village Museum. De schaalvergroting en cultureel inhoudelijke versterking zullen een impuls geven aan het aantal bezoekers en de internationale positionering van Brabant als Vincents homeland!

Bouw en opening nieuwe museum

Na 6 jaar 'papieren'-voorbereiding is op 21 maart 2022 de bouw gestart van de uitbreiding van het Van Gogh Village Museum. Bij de jaarwisseling 2022/23 lag de bouw nog precies op schema en op 31 maart 2023 is het gebouw opgeleverd. In een jaar met schaarste van bouwmaterialen kunnen we gerust van een topprestatie spreken.

De vernieuwing en uitbreiding van het museum is tot stand gekomen met hulp van de provincie Noord-Brabant, gemeente Nuenen, ASML, BrabantC, Brainport Eindhoven, BPD cultuurfonds, Mondriaan Fonds en vele particuliere certificaathouders (zowel personen als bedrijven). Op 20 april hebben de eerste bezoekers het museum bezocht.

Het museum is eigendom van Van Gogh Sites N.V. en wordt door Stichting Van Gogh Village Nuenen gehuurd voor onbepaalde tijd.

Korte terugblik op 2023

2023 was een bijzonder jaar

Het jaar 2023 gaat de boeken in als een wel heel bijzonder jaar voor het Van Gogh Village Museum. De meest markante momenten:

- 1 januari: museum nog volop in aanbouw
- 31 maart: sleuteloverdracht
- 12 april: kennismaking met nieuwe museum door alle vrijwilligers en hun partners op 12 april
- 15 april: open dag voor de buurt
- 16 mei: officiële opening door Hare Majesteit Koningin Máxima
- 31 december: jaarresultaat 34.269 bezoekers

Met de bouw, verbouwing en hernieuwde museale inrichting van het museum stond het bestuur voor een moeilijke opgave de te verwachten baten en lasten voor 2023 in te schatten. Veel aspecten van de nieuwbouw, het aantal te verwachten bezoekers, de organisatie, motivatie en inspiratie van onze vrijwilligers, de aandacht voor de museale inrichting en collectie en de verwachtingen omtrent het nieuwe Lichtlab dat is gefinancierd door ASML brachten veel uitdagingen en inspanningen, maar ook veel onzekerheden met betrekking tot de financiële consequenties van met zich mee.

De sluiting in de eerste 3 en een halve maand in 2023 gaf de organisatie de gelegenheid en vrijwilligers te trainen, de organisatiestructuur en aansturing te optimaliseren en meer vrijwilligers aan te trekken. Maar ook speelde

ten tijde van de sluiting het vraagstuk, hoe de vrijwilligersgroep bij elkaar te houden en te motiveren. Ook de financiële backoffice is in die maanden sterk georganiseerd en zijn de digitale kassa's gekoppeld aan de financiële administratie en rapportages en zijn een aantal administratieve processen gedigitaliseerd. Het assortiment van de winkel is verder uitgebreid en georganiseerd.

Opening door Koningin Máxima

Absoluut hoogtepunt van 2023 is de officiële opening van Van Gogh Village Museum door Hare Majesteit Koningin Máxima op dinsdag 16 mei.

In aanwezigheid van 600 genodigden was er een plenair programma met aan het woord vertegenwoordigers van de Stichting Van Gogh Village Nuenen, Van Gogh Sites Foundation, Van Gogh Museum Amsterdam en ASML. Zij gingen in op hun eigen relatie met Van Gogh en het verband met Vincents verblijf in Nuenen van 1883-1885.

Om de verbinding te benadrukken tussen kunst, cultuur en techniek werd gekozen voor Anna Gimbrère als presentator.

Het programma werd artistiek ingevuld door theatergezelschap De Stilte uit Breda in samenwerking met saxofoonkwartet Artvark.

De officiële opening van ons museum werd verricht door Koningin Máxima en voorzitter Jan Kees Lemkes van Van Gogh Village Nuenen, in het bijzijn van Commissaris van de Koning in de provincie Noord-Brabant, mevrouw Adema en burgemeester Houben van Nuenen.

Het bezoek van Koningin Máxima is een erkenning voor de tomeloze inzet van ons team van 200 vrijwilligers voor het behoud van Vincents erfgoed in Nuenen.

Dankzij de samenwerking met ASML en Van Gogh Sites Foundation kunnen we in Vincents Lichtlab jonge generaties kennis laten maken met de werking van kunst en de technologie van licht. Zo heeft het museum naast een kunsthistorische, ook een educatieve waarde, en dat laten we graag zien.

Tentoonstellingen

Het museum is uitgebreid van 680 naar 1600 m2 vloeroppervlak. Dit biedt veel meer ruimte om de verschillende tentoonstellingen beter tot hun recht te laten komen. We maken onderscheid in:

- Vaste tentoonstelling
- De aardappeleters
- Vincents Lichtlab
- Wisseltentoonstelling 'Vincent was Here'.

In de vaste tentoonstelling op de begane grond en de 1e etage ziet de bezoeker achtereenvolgens de film *Becoming Vincent*, het Nuenen uit de tijd van Vincent, zijn liefde voor landschappen, sprekende portretten van personen die veel voor hem hebben betekend (o.a. zijn moeder), een atelierachtige omgeving met portretten van zijn modellen, mutsen uit die tijd, een weefgetouw en een monumentale kastenwand (uit het oude gemeentehuis) met herinneringen aan voor Vincent belangrijke personen. De bezoeker ziet, hoort en voelt bovendien hoe Vincent op een uiterst gedreven wijze enkele van zijn schetsen maakt. Een eigen galerij voor de schilderijencollectie van zijn Eindhovense leerlingen en vrienden maakt het geheel compleet. Waar mogelijk is materiaal van de voormalige tentoonstelling hergebruikt.

De gehele 2e etage staat in het teken van het meesterwerk *De aardappeleters*. De film 'Donker dat toch licht is' is aangevuld met de ontstaansgeschiedenis van het schilderij en een replica van het interieur van de hut van De aardappeleters waar bezoekers gretig selfies maken, zo is inmiddels gebleken. De Vrienden van ons museum hebben op ruimhartige wijze de realisatie mede mogelijk gemaakt.

Vanuit de samenwerking met ASML is Vincents Lichtlab ontstaan. Op een verrassende manier ontdekt de jeugd in een vijftal opstellingen wat licht is en hoe kleur werkt. Net als Vincent van Gogh in zijn tijd. Een unieke ervaring, ook voor de volwassen bezoekers.

Tenslotte is er de ruimte voor wisseltentoonstellingen. Vanaf de opening heeft Karin Borghouts de tentoonstelling 'Vincent was Here' verzorgd: foto's van de reis die zij maakte in de voetsporen van Vincent.

Vrijwilligers

Vanaf oktober 2022 is er campagne gevoerd om nieuwe vrijwilligers te werven. Dit heeft geleid tot een toename van het aantal vrijwilligers van 160 naar bijna 200. Een welkome uitbreiding nu het aantal museumbezoekers zo stijgt. Onze vrijwilligers vormen de kurk waarop onze organisatie drijft. Een solide uitgangspunt, want de vrijwilligers kenmerken zich door vasthoudendheid, kwaliteit willen leveren, gastvrij zijn voor de bezoekers, en behulpzaam naar elkaar. Een ijzersterk collectief.

Bezoekers

Het hoge aantal bezoekers, 34.269 vanaf de opening in mei, heeft ieders verwachting overtroffen. De zomer trok al meer bezoekers, maar de tot nu toe gebruikelijke daling vanaf september tot einde jaar bleef uit. De reclamecampagne voor Vincents Lichtlab, in samenwerking met ASML (gericht op leerlingen en hun ouders in de herfst- en Kerstvakantie) heeft daar nog extra aan bijgedragen.

Uit waarderingsonderzoek onder bezoekers en reviews op TripAdvisor en Google Reviews blijkt dat men vanaf de opening een algemene beoordeling geeft van 9+. Favoriete onderdelen zijn het leven van Vincent, de interactieve elementen zoals de hut van De aardappeleters en er is ook veel waardering voor de duidelijke opzet van het museum.

Organisatie

De Stichting Van Gogh Village Nuenen (VGVN) is een professionele organisatie die ultimo 2023 werkt met ca. 190 vrijwilligers en 1 betaalde medewerker. Gezamenlijk vormen zij de medewerkers van de stichting. Zonder hen zou het museum geen bestaansrecht hebben. Er zijn duidelijke afspraken vastgelegd over de werkzaamheden en de werkomgeving van alle medewerkers (o.a. in het personeelsbeleid). Daaruit blijkt dat vrijwilligerswerk wel vrijwillig is, maar niet vrijblijvend. Een goede basis die er voor zorgt dat een grote groep vrijwilligers in combinatie met de directeur het Van Gogh Village Museum professioneel kunnen runnen.

Bestuur, directie en managementteam

Het bestuur van de stichting staat op afstand van de dagelijkse operatie en is verantwoordelijk voor het vaststellen van beleid, jaarlijkse begroting, grote investeringen etc.

De directie is aangesteld door het bestuur om samen met het managementteam en de clusters de stichting en het museum dagelijks goed te laten functioneren. De directie is in samenspraak met het managementteam tevens verantwoordelijk voor nieuwe ontwikkelingen op de diverse gebieden en het up-to-date houden van de organisatie en het museum. De 5 clusters zijn zelfsturende teams met ieder een eigen coördinator die als team gezamenlijk de verantwoordelijkheid nemen voor de taken binnen hun cluster. De directie en het managementteam ondersteunen de clusters bij hun werkzaamheden en zorgen ervoor dat zij over de juiste middelen en handvatten beschikken om alle dagelijkse werkzaamheden goed te kunnen verrichten.

Bestuur

In 2023 hebben zich geen wijzigingen in het bestuur voorgedaan. Bestuursleden ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden.

Het bestuur zorgt ervoor dat er geen strijdigheid ontstaat tussen zijn persoonlijke belangen van de bestuursleden en de belangen van de stichting. Ook elke schijn van belangenverstrengeling tussen stichting en bestuursleden wordt vermeden. Door het bestuur is een protocol opgesteld hoe te handelen bij (potentieel) tegenstrijdige belangen: het bestuurslid meldt een (potentieel) tegenstrijdig belang direct aan de overige bestuursleden.

Het bestuur besluit, buiten aanwezigheid van het betrokken bestuurslid, of er sprake is van een tegenstrijdig belang en hoe daarmee om te gaan. Een bestuurslid neemt niet deel aan de discussie en besluitvorming over een onderwerp of transactie waarbij hij/zij een (potentieel) tegenstrijdig belang heeft. In 2023 is geen sprake geweest van belangverstremgeling of een tegenstrijdig belang.

De samenstelling van het bestuur is als volgt:

- Jan Kees Lemkes (voorzitter)
- Jan van Hout (penningmeester)
- Arno Aarts (bestuurslid)
- Jeroen Veldkamp (bestuurslid)

*Bestuursleden zijn vrijwilligers en onbezoldigd.

Bestuursleden zijn toegetreden op basis van hun competenties en kwaliteiten en vormen daarmee een juiste mix binnen het bestuur.

Enkele bestuursleden hebben inmiddels de maximale zittingstermijn bereikt. In verband met de ontwikkeling en realisatie van de uitbreiding van het Van Gogh Village Museum is gekozen om de continuïteit en kennis te behouden en is in 2023 een nieuw roulatieschema voor bestuurderswisseling opgesteld. In de in 2023 doorgevoerde statutenwijziging is de zittingstermijn gemaximeerd conform de richtlijnen van de Governance Code Cultuur.

Het proces om nieuwe bestuursleden te zoeken is in volle gang. Oud-bestuursleden kunnen als adviseur worden benoemd om hun kennis en kunde te behouden voor het museum.

Directie

Het takenpakket van de directie ligt in het verlengde van de taken van de voorgaande jaren met een nadruk op marketing, sales en communicatie. Deze activiteiten worden veelal uitgevoerd in samenwerking met de diverse partners in Brabant en Nederland, zoals VisitBrabant, Van Gogh Brabant, NBTC en citymarketing Eindhoven365.

Vrijwilligers

De verdeling van functies in de belangrijkste groepen vrijwilligers is vrijwel niet veranderd:

- Voor begeleiding van gasten in het museum: (sleutelhouders, balie-, winkel- en horecamensen)
- Voor gidsrondleidingen
- Educatie
- Overige activiteiten (arrangementen, marketing, techniek, administratie enz.).

Governance Code Cultuur en Ethische Code voor Musea

De stichting hanteert en onderschrijft de principes van de Governance Code Cultuur. De Code is bedoeld om bewustwording en kritische reflectie door het bestuur te stimuleren. Door de Code te hanteren laat de stichting zien dat zij de gangbare standaarden voor goed bestuur volgt. De Code biedt handvatten voor het handelen in diverse, vaak ingewikkelde situaties (bijv. belangenverstremgeling).

De stichting Van Gogh Village Nuene onderschrijft de Ethische Code voor Musea en handelt daar ook naar. Deze code geldt voor de stichting als rechtspersoon, maar ook voor de individuele bestuursleden, directie en alle andere medewerkers.

Financiële informatie

Voor de financiële verslaglegging over dit jaar wordt verwezen naar de Jaarrekening 2023 inclusief financieel bestuursverslag.

Colofon

Wij hebben dankbaar gebruikgemaakt van beeldmateriaal van Frank van Welie, LAVFotografie, Mike Bink fotografie, Willeke Machiels en Dorine Saes.

Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend. Opmerkingen of vragen bij deze publicatie graag richten aan info@vgvn.nl.

**VAN
GOGH
VILLAGE
NUENEN**

Van Gogh Village Nuenen
Berg 29, 5671 CA Nuenen, Nederland

vangoghvillagenuenen.nl